Országos Kórházi Főigazgatóság jogi összefoglalója

a szakorvosképzés során teljesítendő 3 hónapos háziorvosi gyakorlat rezidensi felelősségbiztosítás tárgyában

I. Vezetői összefoglaló

A szakorvosképzés rendszerében 2025. március 27. napjától új kötelező képzési elem a 3 hónapos háziorvosi, illetve egyes gyermekgyógyászati szakképzések esetében a 3 hónapos házi gyermekorvosi gyakorlat. Problémaként merült fel a fogadó háziorvosi szolgáltatók részéről a háziorvosi praxisban eltöltött időszak alatt a rezidensek felelősségbiztosításának hiánya, amely indokra hivatkozva a háziorvosi szolgáltatók nem fogadják a rezidenseket. Figyelemmel azonban arra, hogy a háziorvosok jogszabály erejénél fogva képzőhelynek minősülnek a háziorvos a rezidens fogadását nem tagadhatja meg és figyelemmel arra, hogy a háziorvosi szolgáltatónak rendelkeznie kell kötelező felelősségbiztosítással az egészségügyi szolgáltatás során okozott kár megtérítésére, és a rezidens csak a háziorvosi szolgáltató/háziorvos felelősségi körén belül végezhet egészségügyi tevékenységet, a háziorvosi szolgáltató felelősségbiztosítása kiterjed a rezidens – felügyelet alatt végzett – egészségügyi tevékenységére is.

II. Előzmény

A Humánpolitikai Igazgatóság megkereséssel fordult a Jogi Igazgatósághoz, mivel a MOK Háziorvosi Szakmai Tagozata levelet küldött az Egészségügyi Minisztérium és az OKFŐ részére a rezidensek által a képzés során teljesítendő 3 hónapos háziorvosi gyakorlattal kapcsolatos tapasztalatokról. Az azonosított problémák között szerepel a rezidensekre vonatkozó felelősségbiztosítás hiánya a háziorvosi praxisban eltöltött időszakban. A MOK levelében javasolt intézkedés ezzel kapcsolatban az, hogy a rezidensekre vonatkozó felelősségbiztosítás országos szinten, egységesen valósuljon meg, és ezen kérdés megoldásában kérte a Humánpolitikai Igazgatóság a Jogi Igazgatóság közreműködését. Emellett Dr. Porpáczy Krisztina államtitkár asszony megbízásából, Fári Zsófia alapellátási referens is kérte az Országos Kórházi Főigazgatóság jogi állásfoglalását a rezidensek háziorvosi praxisban eltöltött gyakorlatát érintő biztosításokkal kapcsolatban.

III. Jogi háttér

- a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.)
- az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről szóló 2003. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Eütev.)
- az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképesítés megszerzéséről szóló 22/2012. (IX. 14.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet)
- az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakmai képzés részletes szabályairól szóló 16/2010. (IV. 15.) EüM rendelet (a továbbiakban: EÜM rendelet)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.)

- az egészségügyi szolgáltatás gyakorlásának általános feltételeiről, valamint a működési engedélyezési eljárásról szóló 96/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet)
- az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképzési rendszerről, a Rezidens Támogatási Program ösztöndíjairól, valamint a fiatal szakorvosok támogatásáról szóló 162/2015. (VI. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rezidens Kr.)

1. Foglalkoztatási forma

Az Eütev. alapján, ha annál az egészségügyi szolgáltatónál, ahol az egészségügyi dolgozó egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképzése megszerzése érdekében alkalmazásban áll, részben hiányoznak a szükséges szakmai gyakorlat feltételei, az egészségügyi dolgozó a szakképzettség megszerzéséhez szükséges, és a munkáltatónál nem teljesíthető időtartamban annál az egészségügyi szolgáltatónál végezhet tevékenységet, ahol a szakmai gyakorlat megszerzésének a feltételei rendelkezésre állnak. **Erről a munkáltatónak, valamint a külső képzőhelynek és az egészségügyi dolgozónak meg kell állapodnia**, azzal, hogy e jogcímen a munkavégzés tartama a teljes naptári évet elérheti. **E jogviszonyra egyebekben az Mt.-nek a munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatásra vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni**.
A Rezidens Kr. a külső képzőhelyen vagy a munkáltatótól eltérő egészségügyi szolgáltatónál történő munkavégzést **kirendelésnek minősíti**, amely a munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatás egyik formája. Ez alapján a gyakorlat időtartama alatt a háziorvosi szolgáltató gyakorol egyes munkáltatói jogokat a rezidens felett, és emiatt szükséges az Eütev. szerinti háromoldalú megállapodás is, amelyben a Felek többek között rendezik a munkáltatói jogok gyakorlását is. (jellemzően az elsődleges képzőhely átenged egyes munkáltatói jogokat a külső képzőhelynek, úgymint utasításadási jog, munkaidő beosztása)
Fentiek alapján **egyes munkáltatói jogokat a háziorvosi szolgáltató gyakorol a rezidens felett, a gyakorlat ideje alatt.**

2. A kijelölt háziorvosi szolgáltató köteles fogadni a rezidenst

Az EMMI rendelet vezette be 2025. március 27. napjától a rezidensek számára a kötelező háziorvosi gyakorlatot. A teljesítésének időpontját és helyét a szakorvosjelölt lakó- és tartózkodási helyére, a háziorvosi szolgáltató fizikai elhelyezkedésére figyelemmel – a területi kollegiális szakmai vezető bevonásával, a szakorvosjelölt véleményének kikérésével – az egyetemek határozzák meg. A képzőhelyet úgy kell meghatározni, hogy az a képzőhely szakorvosa és a szakorvosjelölt számára aránytalan terhet ne okozzon. A 3 hónapos háziorvosi gyakorlat teljesítésére kijelölt képzőhelynek az egyetem által meghatározott időpontban biztosítania kell a szakorvosjelölt fogadását.
Az EÜM rendelet értelmében a háziorvosi gyakorlat a gyakorlat idejére kijelölt képzőhelyként érvényes működési engedéllyel rendelkező háziorvosi szolgáltatónál folytatható le, amely minősítési eljárás lefolytatása nélkül is akkreditált szakképzőhelynek minősül. A szolgáltató legfeljebb 1 fő szakorvosjelöltet fogadhat.
Fentieket összefoglalva a gyakorlat idejére kijelölt képzőhelyként érvényes működési engedéllyel rendelkező háziorvosi szolgáltató a jogszabály erejénél fogva akkreditált

szakképzőhelynek minősül és az egyetem által meghatározott időpontban biztosítania kell a szakorvosjelölt fogadását.

3. Felelősségbiztosítás tárgya: az egészségügyi szolgáltatás során okozott kár

A Ptk. szerint a felelősségbiztosítási szerződés alapján a **biztosított követelheti**, hogy a **biztosító a szerződésben megállapított módon és mértékben mentesítse őt** olyan kár megtérítése, illetve sérelemdíj megfizetése alól, **amelyre jogszabály értelmében köteles**.
Az Eütv. előírja, hogy **működési engedély csak abban az esetben adható ki, ha a kérelmezőnek az egészségügyi szolgáltatás során okozott kár megtérítésére van felelősségbiztosítása**.
Az Eütv. értelmében egészségügyi tevékenység önállóan vagy felügyelet mellett végezhető, a rezidens felügyelet mellett végezhet egészségügyi tevékenységet. **A felügyelet során a felügyeletet ellátó személy a felügyelt személy által önállóan nem végezhető szakmai tevékenységért teljes felelősséggel tartozik.**
Az Eütev. alapján a **beteg, illetve hozzátartozója az egészségügyi szolgáltatás során vagy az azzal összefüggésben keletkezett kára megtérítésére vonatkozó igényét közvetlenül a közszolgáltatást nyújtó egészségügyi szolgáltatóval szemben érvényesítheti**, függetlenül attól, hogy az egészségügyi közszolgáltató milyen jogviszonyban foglalkoztatta a kárt okozó egészségügyi dolgozót.
Fentiek alapján a háziorvosi szolgáltatónak rendelkeznie kell szakmai felelősségbiztosítással az egészségügyi tevékenységére, a rezidens kizárólag szakmai felügyelet mellett végezhet egészségügyi tevékenységet a háziorvosi szolgáltatónál – a háziorvosi szolgáltató, illetőleg az orvos felelősségi körén belül és utasításai alapján – amely tevékenységért a háziorvosi szolgáltató, illetőleg az orvos teljes felelősséggel tartozik, és amely tevékenységre a háziorvosi szolgáltató felelősségbiztosítása kiterjed.

IV. Egyéb

1. Jogszabályalkotás

Az Eütv. értelmében felhatalmazást kap a Kormány, hogy az **egészségügyi szolgáltatók felelősségbiztosítására vonatkozó részletes szabályokat rendeletben megállapítsa**. Ilyen rendelet jelenleg nem létezik. A kormányrendelet megalkotása segítséget nyújthatna a kérdés egyértelműsítésében. Az egészségügyi szolgáltatók felelősségbiztosítására vonatkozó részletes szabályok egyértelműen meghatározhatnák, hogy a biztosítás mire kell, hogy kiterjedjen és nem adna lehetőséget szerződéses tartalmakon keresztül eltérő gyakorlat kialakítására, sem a szerződés tartalma, sem annak díjazása vonatkozásában.

2. Biztosítók gyakorlata

A Generali Biztosító Egészségügyi és szociális tevékenység felelősségbiztosításnak a feltételei szerint **kiterjed a biztosítási védelem a szerződésben foglaltak szerint az egészségügyi, illetve szociális szakképesítés, illetve a szakirányú szakképesítés megszerzéséhez szükséges képzésben résztvevő személyek tevékenységére is,** amennyiben az egészségügyi, illetve szociális tevékenységet szakirányú szakképesítéssel rendelkező személy felügyelete mellett folytatják;

Az Allianz honlapján elérhető tájékoztatás értelmében az egészségügyi szolgáltatók szakmai felelősségbiztosítása kiterjed a szolgáltatást saját nevében nyújtó természetes személy, jogiszemély vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaság olyan eseményére, amikor **a kárt maga a biztosított vagy olyan személy okozta, akinek a magatartásáért a biztosított a magyar jog szabályai szerint kártérítési felelősséggel tartozik**.

V. Elsődleges képzőhely felelősségbiztosításának kiterjesztése

Akkreditált képzőhely lehet egyetem, kórház, járóbeteg szakellátó, gazdasági társaság. Az elsődleges képzőhelynél a háziorvosi tevékenység/ alapellátás nem szerepel a tevékenységi körben, arra nincs működési engedélyük. (kivéve néhány egyetemet), ezért külső képzőhelyre megy a rezidensük.
Amennyiben a rezidens háziorvosi szolgáltatónál végzett tevékenységét az elsődleges képzőhelynek kellene biztosítani, az elsődleges képzőhely biztosítása olyan tevékenységre terjedne ki, amit nem az ő nevében végeznek, és amelyre a legtöbb esetben nincs működési engedélye.

VI. Allianz biztosító álláspontja

Fentiek érdekében az OKFŐ megkereste az Allianz biztosítót, hogy ellenőrizze a jogi állásfoglalásban foglaltak gyakorlati hatályosulásának mikéntjét. A biztosító a csatolt válaszában teljes egészében alátámasztotta a fentiekben szereplő álláspontot. A biztosító közlésének következtében egyértelműen megállapítható, hogy nem kizárólag jogi, de szerződéskötési lehetősége sincs az OKFŐ-nek más nevében végzett, nem önálló orvosi tevékenységért fennálló felelősségbiztosítás létrehozására.

VII. Összefoglalás

A háziorvosok rezidensképzésben való részvételét szabályozó fent felhívott jogszabályokból az alábbi relevanciák következnek:

1. A háziorvosi szolgáltatók a jogszabály erejénél fogva akkreditált képzőhelynek minősülnek.
2. A kijelölt háziorvosi szolgáltató a hozzá kirendelt rezidenst köteles fogadni.
3. A rezidens felett egyes munkáltatói jogokat a háziorvosi szolgáltató gyakorolja a gyakorlat alatt.
4. A rezidens nem végez önálló tevékenységet, ezért a háziorvosi szolgáltató a rezidens magatartásának következményeiért teljes egészében, mint sajátjaként felel.
5. A háziorvosi tevékenységgel összefüggő felelősségbiztosítás a rezidensek tevékenységére is kiterjed, mert az valójában a háziorvosi szolgáltató által nyújtott tevékenységének minősül.
6. A háziorvosi szolgáltatónak nincs a rezidens foglalkoztatásra vonatkozó, a felelősségbiztosító felé fennálló jogszabályból következő kötelezettsége, de szerződhet így és ebben az esetben a bejelentési kötelezettség a szerződésen alapul.

7. Jogszabályból levezethető magasabb díjfizetési kötelezettsége ugyancsak nincs a háziorvosi szolgáltatónak, kivéve, ha így szerződött, ez esetben a 6. pontban írtak szerint kizárólag szerződéses kötelezettsége lehet a magasabb összegű díj fizetésére.

Hangsúlyozottan felhívjuk a figyelmet arra, hogy Magyarországon szerződéses szabadság van, így a biztosítók arra szerződnek, amire akarnak, azaz a fentiektől függetlenül, illetve mindezek ellenére előfordulhat, hogy díjemelést kezdeményeznek a rezidens foglalkoztatása esetén és emiatt bejelentési kötelezettséget írnak elő. Ez amiatt problémás, mert a háziorvosi szolgáltatót terheli a biztosítási szerződés megkötésének a kötelezettsége a biztosítót azonban nem. A biztosítási szerződés létrejöttének ezen szerkezete folytán nem jogszabálysértő az ilyen civil jogi felelősségi alakzatnak kevéssé megfeleltethető biztosítói gyakorlat. Erre tekintettel elsődleges javaslatunk a fent említett jogszabályalkotás keretében a vonatkozó rendelet mielőbbi megalkotása.
A jogszabályokból nem vezethető le sem a rezidensek foglalkoztatására vonatkozó bejelentési kötelezettség, sem a biztosítási díj megemelése, ezért ellenkező tartalmú biztosítási szerződés hiányában a háziorvosi szolgáltatónak nincs bejelentési kötelezettsége és emelt díjfizetési kötelezettsége sem.

VIII. Javaslatok

1. Az egészségügyi szolgáltatók felelősségbiztosítására vonatkozó részletes szabályok mielőbbi megalkotása rendeleti szinten;
2. A háziorvosi szolgáltatók fennálló felelősségbiztosításának áttekintése a fentiek tükrében;
3. A piacon jelenlévő, egészségügyi szolgáltatásra vonatkozó biztosítást nyújtó biztosítók gyakorlatának és általuk alkalmazott szerződéses feltételek vizsgálata;
4. A háziorvosi szolgáltatók általános tájékoztatása a kérdéssel kapcsolatos jogi helyzetről valamint ezzel összefüggésben a felelősségbiztosító részükről történő kiválasztásnak jelentőségéről.

Budapest, 2026. augusztus 13.

Melléklet: Allianz biztosítóval folytatott levelezés